

Årsrapport 2024

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB

Stadsrevisionen

Årsrapport Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB

Framtagen av Stadsrevisionen i Helsingborgs stad

Datum: 2025-03-07

Diarienummer: 62/2024

Kontakt: stadsrevisionen@helsingborg.se

Omslagsfoto: Vattentorn 2022

Fotograf: Lotta Wittinger

Innehåll

Samlad bedömning	4
Inledning/bakgrund	6
Syfte och revisionsfrågor, avgränsning	6
Revisionskriterier	7
Metoder	7
Resultat av granskningen.....	8
Verksamhet och ekonomi.....	8
Kommunala ändamålet.....	8
Uppdrag, inriktning, mål.....	8
Ekonomiska mål	10
Rapportering och uppföljning.....	10
Bedömning.....	13
Styrning och intern kontroll.....	14
Arbetsordningen och VD-instruktion.....	14
Riskanalys och intern kontrollplan	14
Rapportering och uppföljning.....	15
Övrig genomförd granskning	15
Bedömning.....	18

Bilagor

Bilaga 1 - Sammanställning över fördjupade granskningar

Samlad bedömning

Lekmannarevisorerna i Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB har i sin revisionsplan 2024 beslutat att genomföra en grundläggande granskning av bolaget. Syftet med granskningen är att bedöma om bolaget bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt enligt ägarnas mål och direktiv samt om styrelsen har en tillräcklig styrning och intern kontroll för att leva upp till bolagets mål, beslut och föreskrifter.

Verksamhet och ekonomi

Vår samlade bedömning är att styrelse och VD i Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB i allt väsentligt bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet i enlighet med ägarens mål och direktiv.

Vi grundar vår bedömning på att bolaget uppnår sina ekonomiska mål samt att bolaget arbetar i enlighet med ägarnas inriktning och mål och de krav som ställs i ägardirektivet vad gäller rapportering till ägarna. Vi konstaterar att bolagets mål avseende personalresurser och kompetens uppfylls för året. För det långsiktiga målet att bolagets verksamhet ska vara klimatneutralt till 2030, finns olika aktiviteter och åtgärder presenterade, vi saknar dock en plan för att bolaget ska kunna följa upp målet på ett systematiskt sätt och säkerställa att förflyttningar görs i rätt riktning.

I det framåtsyftande arbetet ser vi det som värdefullt att bolaget i högre utsträckning lämnar en samlad analys av hur bolagets uppdrag och inriktning enligt ägardirektivet uppnås eller förväntas uppnås under målperioden, samt att det i förvaltningsberättelsen lämnas en samlad redogörelse över hur bolaget under året har förverkligat det kommunala ändamålet.

Styrning och intern kontroll

Vår samlade bedömning är att styrelse och VD i Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB i allt väsentligt har en tillräcklig intern kontroll för att leva upp till bolagets mål, beslut och föreskrifter.

Vi grundar vår bedömning på att bolaget arbetar systematiskt med att genomföra riskanalys, framarbete särskild plan för uppföljning av intern kontroll och årlig uppföljning och rapportering till styrelsen. I det framåtsyftande arbetet ser vi det som värdefullt att hela styrelsen i högre utsträckning är delaktig i processen vid framtagande av riskanalys som ligger till grund för den plan som antas.

Utifrån genomförd granskning av bolagets informationssäkerhet, bedömer vi att det finns utrymme för förbättringsåtgärder. Styrelsen visar att åtgärder har börjat vidtas, såsom att policy förväntas antas vid styrelsens möte i mars då även en utbildning inom informationssäkerhet kommer hållas för ledamöterna.

Av genomförda uppföljningar av granskningar av inköp och upphandling respektive felanmälan, klagomål och synpunkter, bedömer vi att styrelsen har vidtagit åtgärder och att bolaget fortlöpande arbetar med att stärka bolagets processer inom aktuella områden.

Inledning/bakgrund

Av aktiebolagslagen framgår att lekmannarevisorerna årligen ska granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Styrelse och VD ansvarar för att bedriva verksamheten i enlighet med fullmäktiges och ägarens mål och uppdrag, beslut och riktlinjer samt lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Därtill ska bolaget tillse att det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner som säkerställer att information om verksamhet och ekonomi är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig, samt att de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

För att fullgöra uppdraget bör system och rutiner för ledning, uppföljning, kontroll och rapportering av verksamheten finnas. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt i enlighet med fullmäktiges direktiv och mål.

Den grundläggande granskningen genomförs varje år och omfattar en granskning av bolagets måluppfyllelse utifrån ägarens mål och direktiv samt granskning av bolagets styrning och intern kontroll. Granskningen utgör grund för de bedömningar och uttalande som lekmannarevisorerna avger i sin granskningsrapport.

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB är ett bolag som ägs av kommunerna Bjuv, Båstad, Helsingborg, Landskrona, Perstorp, Svalöv, Åstorp och Örskelljunga. Ägarandelen för respektive kommun 12,5%. Bolaget är delägare av forsknings-, utvecklings- och innovationsbolaget Sweden Water Research AB tillsammans med Sydvatten AB och VA Syd.

Granskningen har utförts av revisionskontoret på uppdrag av lekmannarevisorer och lekmannarevisorssuppleanter. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2024.

Syfte och revisionsfrågor, avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om bolaget bedrivs på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt enligt ägarnas mål och direktiv samt om styrelsen har en tillräcklig styrning och intern kontroll för att leva upp till bolagets mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen omfattar följande revisionsfrågor;

- Vidtar styrelsen tillräckliga åtgärder för att uppnå ägarnas mål och direktiv avseende verksamhet och ekonomi?

- Säkerställer styrelsen att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig?

Utöver ovan har särskild granskning genomförts inom ramen för den grundläggande granskningen. För 2024 avser det följande områden;

- Uppföljning av tidigare avvikelser och tidigare genomförda granskningar avseende upphandling och inköp (2021)
- Uppföljning av tidigare avvikelser och tidigare genomförd granskning avseende felanmälan, klagomål och synpunkter (2022)

Granskningen avser styrelse och VD i Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna för den grundläggande granskningen är bland annat:

- Aktiebolagslagen (2005:551, 8 kap. 4 §)
- Kommunallagen (2017:725, 10 kap. 3§)
- Bolagsordning och ägardirektiv
- Relevanta styrdokument och fullmäktiges mål och beslut som berör bolaget

Metoder

Granskningen har skett genom dokumentstudier av bolagsordning och ägardirektiv, affärsplan, riskanalys, plan för uppföljning av intern kontroll, årsresultat av uppföljning av intern kontroll, uppföljningar av ekonomi och verksamhet (ekonomirapporter, delårsrapport, årsredovisning), protokoll samt arbetsordning och VD-instruktion. Granskningen har även innefattat dialogmöte med styrelsens presidium och VD/ledning samt uppföljande intervjuer och inhämtande av uppgifter från ekonomichef och andra nyckelpersoner som ansvarar för processerna ovan.

Bolagets ledning har erhållit granskningen för faktakontroll.

Resultat av granskningen

Verksamhet och ekonomi

Kommunala ändamålet

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB:s **bolagsordning** är fastställd vid extra bolagsstämma den 15 december 2020. I bolagsordningen framgår att det kommunala ändamålet med bolagets verksamhet är att med iakttagande av den kommunala kompetensen i kommunallagen (2017:725) och vad som stadgas i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, långsiktigt ansvara för förvaltningen och driften av delägarnas allmänna VA-anläggningar genom att svara för drift, underhåll, förnyelse och förbättring av desamma.

Uppdrag, inriktning, mål

Av bolagets **ägardirektiv**¹ framgår ägarnas uppdrag, inriktning och mål med bolaget. Enligt stämmoprotokoll framgår det att ägardirektivet beslutats på årsstämman i maj 2023. Det framgår dock inte på själva dokumentet när det är antaget och av vem.

NSVA har i **uppdrag** att på ett resurseffektivt sätt, ansvara för förvaltning, drift, underhåll, förnyelse och förbättringar av delägarkommunernas VA-anläggningar samt bedriva därmed förenlig verksamhet. Bolagets verksamhet syftar till att skapa en effektiv organisation genom att utnyttja stordriftsfördelar och få underlag för högre kompetens utan att överge det lokala inflytandet.

NSVA:s mål är att uppnå hög trygghet och kvalitet vad gäller vattenproduktion och distribution, avledning av dagvatten, avledning och behandling av spillvatten samt omhändertagande av vid reningen avskilt slam. Bolaget ska även i övrigt svara upp mot kundernas behov och förväntningar.

Bolagets **inriktning** är att leverera hållbara, kostnadseffektiva och säkra vattentjänster. Driften av verksamheten, inklusive underhålls-, förnyelse- och förbättringsåtgärder, ska bidra till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling utifrån den enskilda delägarkommunens förutsättningar. Bolaget ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Bolagets **mål** är följande:

- NSVA:s verksamhet ska vara klimatneutral 2030

¹ Ägardirektiv för Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB, antaget av ägarna och fastställt på bolagsstämma 2023-05-12.

- Resultatet enligt Svenskt Vattens hållbarhetsindex i kategorin personalresurser och kompetens ska vara grönt.

För att styra sin verksamhet har bolaget framarbetat en **affärsplan** som omfattar perioden 2024-2026. Styrelsen beslutar årligen om affärsplan, och den aktuella beslutades i juni 2023. Affärsplanen är omfattande med tillhörande bilagor för samtliga ägarkommuner.

I respektive kommuns bilaga av affärsplanen ingår en beskrivning av nuläget inom olika områden som leverans av dricksvatten, rening av spillvatten, omhändertagande dagvatten, klimatanpassning, kund, digitalisering och säkerhet. Där finns även angivna mål, dels de som är gemensamma för alla kommuner dels specifika uppdrag och mål för den aktuella kommunen. Affärsplanen innehåller mycket information, dock framgår inte tydligt vilka prioriterade områden som finns för respektive process eller kommun.

Den övergripande affärsplanen innehåller ett avsnitt om att VA-branschen ska vara klimatneutral till 2030, dock mer i form av en omvärldsanalys och vad bolaget kan göra än att det framgår strategier/mål/delmål avseende vad bolaget ska göra. I kommunernas bilagor nämns att branschen har ett mål med klimatneutrala reningsverk till 2030 och utifrån denna affärsplan kommer reningsverkens klimatavtryck att mätas/beräknas för att sedan användas i arbetet med att ta fram en åtgärdsplan mot klimatneutralitet år 2030. Vid dialog med representanter för bolaget redogjordes för ett antal aktiviteter för att minska klimatpåverkan såsom genomförda klimatutredningar, energianalys för anläggningar och olika energibesparande åtgärder. Dock framgår i årsredovisningen ingen samlad beskrivning av genomförda aktiviteter/åtgärder för att uppnå målet eller vilka förflyttningar som gjorts för att stärka måluppfyllelsen.

Affärsplanen för 2024 innehåller inte någon skrivning om personalresurser och kompetens i enlighet med bolagets andra mål. Enligt mätning av Svenskt Vattens hållbarhetsindex 2024 så uppnår bolaget grönt för kategorin Personalresurser och kompetens.

Under 2024 har ett utvecklingsarbete inletts i bolaget för att förenkla målstyrning och uppföljning. Syftet är att säkra målen för kvalitet, effektivitet och hållbarhet i VA-verksamheten och ska genomföras genom att separera processerna för verksamhetsstyrning VA i delägarkommun och bolagsstyrning i NSVA. Från och med 2026 är ambitionen att en affärsplan kommer tas fram för NSVA, medan det kommer att tas fram en verksamhetsplan för respektive kommun. I det nya materialet framgår sex målområden där ett är att bolagets verksamhet ska vara klimatneutral 2030 och två andra att bolaget ska vara en attraktiv arbetsgivare samt att innovation och utveckling ska drivas aktivt.

Ekonomiska mål

Av ägardirektivet framgår att bolagets verksamhet ska bedrivas utifrån långsiktigt ekonomiskt hållbara principer och i enlighet med vad som stadgas i bolagsordningen. NSVA ska se till att endast kostnader hänförliga till VA-verksamhet belastar VA-avgifterna. Nedan mål anges i ägardirektivet;

- NSVA ska på såväl kort som lång sikt se till att ha en balanserad ekonomisk utveckling i syfte att säkerställa att delägarkommunernas intentioner avseende den strategiska kommunnyttan med ägandet uppnås. Bolaget ska besitta erforderlig beställarkompetens så att delägarkommunerna med god framförförhållning kan planera sina VA-taxor inför kommande års planerade investeringar. NSVA har ansvar för att sammanställa det totala resultatet för VA-ekonomin och redovisa detta för respektive delägarkommun.

Det framgår också av ägardirektivet att NSVA inte ska lämna någon aktieutdelning till delägarkommunerna, utan redovisat resultat ska balanseras i ny räkning.

Bolaget ska ha en redovisningsmodell med separata resultatenheter som löpande fördelar utgifter och inkomster som uppstår och tillhör respektive delägarkommun. NSVA har ansvar för att sammanställa det totala resultatet för VA-ekonomin och redovisa detta för respektive delägarkommun. Av ekonomichefen framgår att ekonomiskt driftsresultat samt investeringar i förhållande till budget redovisas för respektive delägarkommun dag sex varje månad.

Rapportering och uppföljning

I bolagets årsbokslut lämnas en redogörelse över årets verksamhet utifrån bolagets uppdrag och inriktning. Fokus är på de förändringar som bolaget börjat genomföra avseende styrmodell och organisation, men även delar som avser framtida investeringsbehov och miljöinformation.

Av årsredovisningen framgår inte någon redovisning av verksamhetsmålen. Målen följs enligt uppgift upp i samband med delägarsamråd. För målen saknas fastställda delmål. Nedan i tabell framgår bolagets redovisade måluppfyllelse för 2023, prognos 2024 samt utfallet för 2024.

Mål	Resultat ÅR 2023	Prognos DR2 2024	Resultat ÅR 2024
NSVA:s verksamhet ska vara klimatneutral 2030	Anges ej	Anges ej	Anges ej

Resultatet enligt Svenskt Vattens hållbarhetsindex i kategorin personalresurser och kompetens ska vara grönt.	Uppnått	Uppnås	Uppnått
---	---------	--------	---------

Av årsredovisningen 2024 framgår följande måluppfyllelse avseende ekonomin:

- Bolaget redovisar för 2024 ett nollresultat. Det är i linje med att VA-verksamhet inte får vara vinstdrivande, bolaget är en utförarorganisation, och att det är i respektive delägares redovisning som den totala VA-verksamheten redovisas.

Vid 2024 års slut har NSVA redovisat intäkter, kostnader och anskaffningsvärden för anläggningstillgångar för respektive delägarkommun i enlighet med ägardirektivet.

Bolaget har rapporterat prognos för respektive kommun under 2024 – driftsredovisningen har utfallit enligt nedan i förhållande till utfall för helåret.

(mnkr) Kommun	Budget 2024	Prognos 2024-08-31	Prognos 2024-10-31	Utfall 2024
Bjuv	42,8	42,7	43,0	43,2
Båstad	57,2	57,9	56,2	56,2
Helsingborg	263,7	266,6	264,3	259,7
Landskrona	94,6	92,6	91,1	91,0
Perstorp	21,5	21,9	21,3	22,3
Svalöv	40,9	41,6	40,9	39,5
Åstorp	33,2	33,3	32,9	32,3
Örkelljunga	23,4	24,1	23,4	23,4
SUMMA	577,3	580,7	573,1	567,8

Utfallet av de olika kommunernas driftskostnader i förhållande till prognosen vid delårsrapporten varierar mellan 1-5%, och i förhållande till prognosen efter oktober mellan 0-4%.

Övrig uppföljning

Styrelsen har årligen uppe bolagets samtliga policys för beslut, oavsett om förändringar skett i dem eller inte.

Vid sitt sammanträde i juni beslutade styrelsen om införande av beslutslogg. Det innebär att till varje sammanträde får styrelsen en lista över fattade beslut och åtgärds punkter; när beslut fattades, vad det avser, vem som är ansvarig, när det ska vara klart och vilken status ärendet har. Av intervjuer med bolagets ledning framgår att det medfört en tydligare styrnings- och uppföljningsprocess.

Rapportering till ägaren

Av ägardirektivet framgår att NSVA:s ledning löpande och minst två gånger per år ska kalla delägarkommunerna till samråd om bolagets verksamhet. Syftet är att ledningen ska informera om bolagets verksamhetsmässiga och affärsmässiga utveckling samt redovisa väsentliga händelser i verksamheten och frågor som eventuellt kan bli föremål för underställningsplikt till delägarnas fullmäktigeförsamlingar. Under 2024 har delägarsamråd hållits den 24 maj och den 15 november. I protokoll från delägarsamråd i november framgår att VD föredrog målen enligt ägardirektivet. Det framgår av protokollet ett förtydligande om att målet avseende klimatneutralitet avser NSVA:s egen verksamhet såsom fordon, lokaler mm, och inte kommunernas reningsverk etc. Det framgår inte av protokollet om bolaget förväntas nå målen för 2024.

Bolagets styrelse ska årligen i **förvaltningsberättelsen**, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och ägardirektivet angivna syftet och ramarna med densamma. I förvaltningsberättelsen noterar vi en redogörelse för den verksamhet som bolaget bedrivit under året, dock görs ingen samlad redogörelse av hur bolaget förverkligat det kommunala ändamålet. Det framgår inte heller i förvaltningsberättelsen huruvida målen som angivs i ägardirektivet är uppfyllda.

Genomförd granskning visar att rapportering skett enligt de direktiv som finns. Bolaget framarbetar årligen en bolagsstyrningsrapport som tillsänds ägarna. Den senaste avser verksamhetsåret 2023 och är daterad 2024-04-15.

Kommunstyrelsen har inom ramen för den så kallade förstärkta uppsiktsplikten över kommunala aktiebolag bedömt att bolagets verksamhet varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Ett sådant ärende hanterades av kommunstyrelsen i Bjuv den 15 maj 2024, av kommunstyrelsen i Helsingborg den 29 maj 2024, av kommunstyrelsen i Perstorp den 12 juni 2024, av kommunstyrelsen i Svalöv den 8 april 2024, av

kommunstyrelsen i Örkelljunga den 8 maj 2024. För övriga kommuner har inte verifierats vilka beslut respektive kommunstyrelse fattat i frågan

Bedömning

Vår samlade bedömning är att verksamheten i **allt väsentligt** bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi grundar vår bedömning på att ett av ägarens uttalade mål, att resultatet avseende personalresurser och kompetens, är uppnått. När det gäller målet avseende klimatneutralitet 2030 vidtar bolaget diverse åtgärder för att minska sin påverkan på klimatet. Det saknas dock en dokumenterad plan med aktiviteter, åtgärder, prioriteringar och eventuella delmål för hur målet ska uppnås. Vi konstaterar att det inte går att utläsa ur bolagets årsredovisning om målen har uppnåtts eller ej. Enligt ägardirektivet ska det framgå vid delägarsamråden hur bolaget arbetar i linje med inriktning och mål. Av protokoll från dessa kan vi se att målen föredragits, men inte vilket utfall som de förväntas få för 2024.

I det framåtsyftande arbetet ser vi det som värdefullt att bolaget i högre utsträckning lämnar en samlad analys av hur bolagets uppdrag och inriktning uppnås eller förväntas uppnås under målperioden, samt att styrelsen och VD i förvaltningsberättelsen lämnar en samlad redogörelse av hur det kommunala ändamålet har förverkligats under året.

Vidare grundar vi bedömningen på att bolaget uppnår sina ekonomiska mål samt att bolaget arbetar i enlighet med ägarnas inriktning och mål och de krav som ställs i ägardirektivet vad gäller rapportering till ägarna. Samtliga delägare får löpande varje månad en ekonomisk redovisning för såväl driftskostnader som investeringar och i förhållande till respektive budget.

Bolaget visar på en i allt väsentligt god prognossäkerhet under året utan för stora variationer mellan budget, prognoser och utfall.

Vi ser positivt på att styrelsen infört en beslutslogg, vilket bidrar till en transparens för fattade beslut och dess status och underlättar styrelsens överblick och uppföljning av styrningen av bolaget.

För att tydliggöra formalia kring bolagets olika styrdokument är det vår bedömning att det bör framgå av dokumenten när dessa är antagna och av vem.

Styrning och intern kontroll

Arbetsordningen och VD-instruktion

NSVA har en arbetsordning där VD-instruktionen ingår som en del. Enligt **arbetsordningen**² ska styrelsen och VD följa bestämmelserna i aktiebolagslagen (ABL), bolagsordningen och ägardirektiv. Styrelsen ska fatta beslut i ärenden som rör strategiska och ekonomiska frågor såsom målsättningar, affärsplaner, policies samt tillse att VD fullgör sitt uppdrag.

Styrelsens ordförande har särskilt ansvar för att upprätthålla kontinuerlig kontakt med VD samt säkerställa att styrelseledamöterna har tillräcklig information inför möten. Vid styrelsesammanträden, som sker minst fyra gånger om året, diskuteras ekonomisk rapportering, större investeringar och det strategiska arbetets inriktning.

Styrelsens arbetsordning omfattar även **instruktion**³ avseende arbetsfördelning mellan styrelsen och verkställande direktör (VD) samt instruktion avseende ekonomisk rapportering till styrelsen. Av instruktionen framgår bland annat att VD ansvarar för bolagets löpande förvaltning, ska fatta beslut inom ramen för de riktlinjer och anvisningar som styrelsen meddelar samt upprätthålla bolagets bokföring och medelsförvaltning på ett betryggande sätt. VD ansvarar även för att nödvändiga beslutsunderlag lämnas till styrelsen i god tid och att ägardirektivets föreskrifter om rapportering till ägarna efterlevs. Det framgår inte i VD-instruktionen att VD ska verkställa styrelsens beslut eller säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med lag och styrelsens beslut.

VD är vidare ansvarig för att löpande rapportera till styrelsen vad gäller bolagets ställning, likviditet och utveckling. Det innefattar bland annat redovisning av en ekonomisk och finansiell rapport vid varje sammanträde.

Riskanalys och intern kontrollplan

Bolaget genomför årliga **riskanalys**er där potentiella risker identifieras och bedöms. För 2024 har en riskanalys genomförts där bolagets samtliga identifierade risker inför 2024 har sammanställts och bedömts i en riskportfölj utifrån sannolikhet och konsekvens. Riskanalysen ligger till grund för den **internkontrollplan** som fastställdes av styrelsen 2023-11-24. Av planen framgår identifierade riskområden, vilka kontroller som ska genomföras samt inom vilka processer som riskerna finns. Bolaget har själva identifierat att det varit stor tyngdpunkt på administrativa risker i 2024 års plan.

² Arbetsordning för styrelsen fastställdes av styrelsen 17 juni 2024

³ Instruktion avseende arbetsfördelning mellan styrelsen och verkställande direktören samt instruktion avseende ekonomisk rapportering till styrelsen, fastställdes av styrelsen 17 juni 2024

I riskanalysen som gjorts under året har bolaget sett över sina nuvarande risker och riskpoäng genom att konsekvenser avseende olika områden (ex miljö, kvalitet, leveranssäkerhet, arbetsmiljö, ekonomi och förtroende) har definierats tydligare. Nya risker har även tagits fram som har mer fokus på arbetsmiljö, informationssäkerhet, säkerhet och taxa/debitering än på ekonomiadministration. På styrelsens möte i oktober 2024 informerades om processen för riskanalys och framtagande av plan för intern kontroll. Beslut fattades sedan vid styrelsens möte i november.

Rapportering och uppföljning

Vid sammanträde 2024-03-07 har styrelsen uppe årets avrapportering och uppföljning av internkontrollplan. Några förbättringsförslag och avvikelser har identifierats för ett antal områden vilka har rapporterats i detalj i internkontrollplanen. Till merparten av dessa har förslag på åtgärder angivits.

Av uppföljningen av intern kontrollplanen framgår att bolaget ser ett behov av att registrera förbättringsförslag både som uppkommer vid intern kontroll-granskning och som kommer från tillsynsmyndigheten i ett avvikelshanteringssystem för att få ett ledningssystem som ger nytta för verksamheten.

Av bolagsstyrningsrapporten för 2023⁴ framgår att inga väsentliga fel och brister har upptäckts utifrån uppföljningen av 2023 års kontroll.

Inom ramen för granskningen av bolagets styrning och interna kontroll har även avstämning gjorts med bolagets auktoriserade revisorer i samband med höstmöte och slutrevisionsmöte där ledning och revisorer deltagit. Utgångspunkten har varit de auktoriserade revisorernas avrapportering av löpande granskning och intern kontroll kopplat till rutiner och processer av väsentliga flöden. Inga väsentliga avvikelser har identifierats.

Övrig genomförd granskning

Granskning av informationssäkerhet

Lekmannarevisorerna i NSVA AB har under 2024 genomfört en fördjupad granskning av bolagets informationssäkerhetsarbete i syfte att bedöma om bolaget har en ändamålsenlig och tillräcklig styrning och kontroll av informationssäkerhetsarbetet.

Granskningen visar att styrelsen delvis har uppnått detta och att det finns förbättringsområden. Rekommendationer innefattar att revidera informationssäkerhetspolicyn, säkerställa att en handlingsplan för prioriterade åtgärder som syftar till att stärka informationssäkerheten upprättas och stärkt årlig uppföljning av informationssäkerhetsarbetet. Dessutom rekommenderas styrelsen

⁴ Bolagsstyrningsrapport för Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB 2023, daterad 2024-04-15

att följa utvecklingen av NIS2-direktivet och Cybersäkerhetslagen för att möta relevanta krav. Se bilaga 1 för mer information.

Av förslaget till yttrande över granskningen framgår att styrelsen i november fick information om granskningen och förslag på förbättringsåtgärder. Vidare framgår att målet är att följa revisionsrapportens rekommendationer i informationssäkerhetsarbetet 2025, och att i slutet av året följa upp arbetet med en förnyad granskning. Vidare kommer styrelsen vid sitt sammanträde den 7 mars 2025 att genomföra utbildning samt fastställa policy och mål för informationssäkerhet.

Uppföljning av granskning av inköp och upphandling (2020)

Lekmannarevisorerna har under 2020 genomfört en granskning av inköp och upphandling i NSVA AB. Syftet med granskningen var att bedöma om styrelsen för bolaget säkerställt ändamålsenliga rutiner för inköp och upphandling.

Granskningen visade att bolaget inte antagit någon policy eller annat styrdokument för hur inköp bör hanteras. Granskningen visade vidare att det fanns brister i merparten av de upphandlingar som granskats, främst vad gäller dokumentation men även avseende lagföljksamhet. I granskningen framkom också att det är viktigt att medarbetarna håller sig uppdaterade inom inköpsområdet.

Av granskningen framgick att det inom bolaget pågick ett utvecklingsarbete för att förbättra formalia och struktur kring upphandlingar och för att underlätta för medarbetarna att göra rätt.

Sammanfattningsvis var lekmannarevisionens bedömning att styrelsen för NSVA AB delvis säkerställt ändamålsenliga rutiner för inköp och upphandling.

Vidtagna åtgärder

Uppföljande frågor har ställts till nyckelfunktioner inom bolaget med ansvar för bolagets inköps- och upphandlingsprocess i syfte att följa upp i vilka åtgärder bolaget vidtagit utifrån resultatet av tidigare granskning.

Av uppföljningen framgår att följande åtgärder vidtagits;

- Bolaget har under 2021 tagit fram en inköps- och upphandlingspolicy. Policyn behandlas av styrelsen årsvis och revideras vid behov, senast 2024-10-08. Upphandlingsmallar togs fram 2021 för varor och tjänster och under 2022 avseende IT. Enligt uppgift revideras dessa årligen. Därtill har bolaget tagit fram en upphandlingsrutin (2022) och en avtalsuppföljningsrutin (2023) som stöd i inköpsprocessen.
- Bolaget använder sig av avtalskatalog Kommers för sina egna avtal, och avropar från Sinfras (nationell inköpscentral för bla VA-företag) ramavtal för att täcka områden som bolaget saknar avtal för. Därtill ingår en risk avseende om avtal avropas vid inköp som en del i bolagets interna kontrollplan för 2024.

Uppföljningen av planen visar att i april 2024 låg avtalstroheten på 77% och i september låg den på 82%.

- Bolaget har förstärkt sina resurser inom inköp. En inköpscontroller började 2020, därefter en inköpscontrollerassistent på deltid (2021), två inköpare (2023 resp 2024) och ytterligare en inköpare är planerad att anställas till hösten 2025. Bolaget håller på att ta fram en förteckning över roller för att tydliggöra ansvar mellan verksamheten, inköpare respektive inköpscontroller. Ramavtal har tecknats med en upphandlingskonsult för varor och tjänster (2023) och en för projektrådgivning som hjälp i entreprenadupphandlingar. Inköpscontroller gör löpande genomgångar för att identifiera områden där bolaget saknar avtal.
- I syfte att utveckla dokumentationen av inköp och upphandlingar har en direktupphandlingsrutin och mallar för denna tagits fram under 2021. Det har även tagits fram *Styrdokument för direktupphandlingar över 100 000*. Samtidigt är det ett pågående arbete att revidera och förenkla direktupphandlingsprocessen och mallarna ytterligare.
- Vad gäller kompetenshöjande insatser så deltar inköpare och inköpscontroller i möten med Sinfra två gånger om året. De ansvarar sedan för att löpande informera verksamheten på APT och liknande möten. Under 2023 anordnades en utbildning för bolagets beställare (ca 30 st) för hur avrop genomförs via Sinfra. Därtill utvecklas bolagets intranät löpande med mallar etc som stöd i inköpsprocessen.

Uppföljning av granskning av felanmälan, klagomål och synpunkter (2022)

Lekmannarevisorerna har under 2022 genomfört en granskning av felanmälan, klagomål och synpunkter i NSVA AB. Syftet med granskningen var att bedöma om styrelsen för bolaget har en systematisk hantering av felanmälan, klagomål och synpunkter.

Granskningen visade att bolaget har nedtecknade rutiner för hantering av dessa ärenden. Av granskningen noterade vi dock att uppföljningen av bolagets arbete inom detta område i vissa delar kunde utvecklas ytterligare. Granskningen visade också på en brist i att uppföljningen inom den interna kontrollen inte genomförts som planerat.

Sammanfattningsvis var lekmannarevisionens bedömning att styrelsen för NSVA AB i stort har en systematisk hantering av felanmälan, klagomål och synpunkter.

Vidtagna åtgärder

Uppföljande frågor har ställts till nyckelfunktioner inom bolaget i syfte att följa upp i vilka åtgärder bolaget vidtagit utifrån resultatet av tidigare granskning.

Av uppföljningen framgår att följande åtgärder vidtagits;

- Bolaget har en rutin för de olika delarna i klagomålsprocessen med syfte att identifiera om; kunden vill ha återkoppling, allvarlighetsgraden för ärendet, vilka åtgärder som vidtagits, om det framgår återkoppling av vidtagna åtgärder till kund, samt om det framgår att bolaget fått bekräftelse från kund som anser att ärendet är avslutat. Bolaget beskriver att de arbetar i enlighet med de uppsatta rutinerna, men att återkopplingen vad gäller vidtagna åtgärder kan bli bättre mellan avdelningar, och att det är viktigt att alla avdelningarna dokumenterar och har en förståelse för att kommunikationen till kund ska framgå i ärendet. Därtill ingår en risk om återkoppling till bolagets kunder som en del i bolagets interna kontrollplan för 2024.
- Dokumentation från bolaget visar på att uppföljning av risken om återkoppling till kunderna, inom ramen för den interna kontrollen, har utförts vid ett antal tillfällen under 2024. Stickproven har i samtliga fall visat på godkänt resultat och att NSVA återkopplat till kund i tid.

Bedömning

Vår samlade bedömning är att den interna kontrollen **i allt väsentligt** är tillräcklig.

Vi grundar vår bedömning på att bolaget har ett strukturerat arbete för intern kontroll vad gäller övergripande struktur för riskhantering, framtagande av särskild plan för uppföljning av intern kontroll och årlig uppföljning och rapportering till styrelsen och ägaren enligt angivna direktiv. Bolaget har även under året tagit steg för att utveckla riskanalysen att omfatta fler risker inom verksamheten vilket vi bedömer som positivt. I det framåtsyftande arbetet ser vi även det som värdefullt att styrelsen i högre utsträckning är delaktig i processen vid framtagande av riskanalys som ligger till grund för den plan som antas.

Vi ser positivt på förslaget att registrera förbättringsförslag från olika granskningar i ett avvikelshanteringssystem, med syfte att skapa ett ledningssystem som bidrar till verksamhetens utvecklingsarbete.

Utifrån genomförd granskning av bolagets informationssäkerhet, bedömer vi att det finns förbättringsåtgärder. I det framåtsyftande arbetet behöver styrelsen säkerställa att policyn revideras för att motsvara kraven enligt ISO 27002, och att styrelsen i högre grad bör involveras i övergripande strategiska avvägningar samt uppföljning av informationssäkerheten. Vidare rekommenderas styrelsen att fortsatt följa utvecklingen av NIS2-direktivet och Cybersäkerhetslagen för att möta relevanta krav. Vi ser positivt på att det framgår av förslaget till styrelsens yttrande att bolaget delar slutsatserna i granskningen, att en del åtgärder redan har vidtagits och att bolaget under 2025 kommer fortsatt arbeta för att stärka sitt informationssäkerhetsarbete.

Utifrån genomförd uppföljning av granskning av inköp och upphandling, bedömer vi att styrelsen i allt väsentligt har vidtagit åtgärder och att bolaget fortlöpande arbetar med att stärka bolagets inköps- och upphandlingsprocess. Vi grundar vår bedömning

på att styrdokument aktualiserats samt att rutiner med hjälp av mallar och systemstöd framarbetats och används av inköpsavdelningen och avtalsansvariga, för att säkerställa att inköp och upphandlingar, inklusive direktupphandlingar, hanteras och dokumenteras korrekt. Av uppföljningen framgår att rutiner för avtalstrohet finns etablerade. I det förebyggande arbetet ser vi det som viktigt att avtalsuppföljning och bolagets avtalstrohet fortlöpande följs upp och är föremål för kontroll, samt att styrelsen tillser att medarbetare och chefer regelbundet får information och kompetensutveckling kring gällande regelverk och bolagets rutiner.

Utifrån genomförd uppföljning av granskning felanmälan, klagomål och synpunkter, bedömer vi att styrelsen i allt väsentligt har vidtagit åtgärder och att bolaget fortlöpande arbetar med att stärka kundprocessen. Vi grundar vår bedömning på att bolaget har rutiner för klagomålsprocessen och att arbete pågår för att säkerställa att dessa efterföljs. Processen har följts upp inom ramen för den interna kontrollen och utfallet för 2024 visar bolaget har återkopplat i tid gällande samtliga kundärenden som granskats.

Bilaga 1

Fördjupad granskning 2024

Granskning av bolagets arbete med informationssäkerhet

Lekmannarevisorn har beslutat att genomföra en granskning av Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB:s arbete med informationssäkerhet. Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om bolaget har en ändamålsenlig och tillräcklig styrning och kontroll av informationssäkerhetsarbetet. Granskningen har genomförts av revisionsföretaget KPMG. Uppdraget ingår i revisionsplanen 2024.

Vår sammanfattande bedömning är att styrelsen i Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB **delvis** har en ändamålsenlig och tillräcklig styrning och kontroll av informationssäkerhetsarbetet.

Vi baserar vår bedömning på att bolaget har etablerat ett ledningssystem för informationssäkerhet med tillhörande styrdokument som syftar till att säkerställa att informationssäkerhetsarbetet genomförs i enlighet med de lagkrav och regler som bolaget har att efterleva. Vi ser dock behov av att policyn revideras både vad gäller struktur och innehåll för att motsvara kraven enligt ISO 27002.

Bolaget har under flera år arbetat aktivt med sin informationssäkerhet och genomfört både riskanalyser och andra analyser i syfte att anpassa arbetet i förhållande till gällande lagar och föreskrifter. Vi bedömer dock att styrelsen i högre grad bör involveras i övergripande strategiska avvägningar samt uppföljning av informationssäkerheten för att säkerställa att bolaget efterlever lagar och regler inom området. Vår bedömning stärks därtill av att NIS2-direktivet och tillhörande svensk tillämpning genom Cybersäkerhetslagen förväntas ställa högre krav på styrelsers involvering i informationssäkerhetsarbetet då brister i detta kan leda till vitesförelägganden efter att lagen trätt i kraft nästa år.

Lekmannarevisorn behandlade rapporten på sammanträde i november 2024 och beslutade översända rapporten till bolaget för yttrande, varpå svar förväntas inkomma under mars 2025. Rapporten i sin helhet finns tillgänglig på stadsrevisionen.